

Monokróm univerzum

MAKRAI SONJA

Horváth Péter kamaszként határozta el, hogy fotográfus lesz. Fotótechnikusként indult, a vállalati életet dokumentálta, majd végigjárta a magyar sajtót, az elsők között volt, aki lefotózta a berlini fal lebontását. A mindennapi munka mellett folyamatosan feszegette határait, a felfogások közötti átjárásokat kutatta, megteremtve így autonóm művészi világát. A hetvenes évek neo-avantgárd korszakának egyik meghatározó alkotója lett, aki ott volt a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiójának (FFS) alapítói közt.

Paradox módon rossz szeme gyerekkora óta korlátok közé szorította, szemüvege miatt sok mindent nem tehetett meg, ami másoknak természetes volt. Így vált aktív résztvevőből szemlélődővé, a kamera pedig megadta neki azt a szabadságot, amit a sors elvett tőle.

Méltó összefoglalója a Balázs Béla-díjas fotóriporter munkásságának Bán András műkritikus monográfiája. A könyv gazdag képanyaga tökéletesen szemlélteti, hogy Horváth Péter látásmódját egyaránt jellemzi a fotóriport tényyszerűsége és az autonóm fotográfia szubjektivitása. Sorozatait is a kettős látás határozza meg: a sötétséget és a szorongást humorral, a valóság kegyetlenségét szürreális álomszerűséggel oldja fel, de nem kíván társadalmi igazságot szolgáltatni.

Bán erről így ír könyvében: „(...) ahogy Horváth Péter látja (...), a fotó nem élhet vissza a lefotózott kiszolgáltatottságával,

akarata ellenére nem teregetheti ki az érzelmeit, nem teheti nyilvánossá az indulatait vagy az emlékeit – ezt csak próbababákkal lehet megcselekedni. Azután: a nyilvánosságra hozott fotó nagyon komoly dolog, különösen a netes publikálás óta nem törölhető, nem vonható vissza, akár jól csinál, akár rosszat, beleég az emlékezetünkbe. Éppen ezért, ha csak lehet, oldani kell a véglegességét, tragikusságát: egy mosollyal, egy kevéske iróniával, némi önreflexióval, jóízű humorral – ahogy ezt Horváth Péter is teszi képei jelentős részén.”

Úttalan utakat jár, sehova nem nyíló ablakokat örökít meg. Érzékeny voyeur, akit a külváros, a munkásszállók, a lakótelepek magányos, jövőtlen lelkei érdekelnek. Monokróm univerzumában az emberek néha furcsa, tünékeny alakként jelennek meg, máskor a valóság kősziklaként nehezedik rájuk.

Horváth Péter az otthontalanság mellett az otthonhoz való viszonyt, a tárgyokban megjelenő személyiséget is meg akarja ismerni, azt vizsgálja, ahogy az emberek egyre jobban magukra zárják a világot. Mindeközben folyamatosan kutatja önmagát is: montázstechnikával, az utóbbi időben pedig számítógéppel átalakított fotóinak sokszor Horváth Péter az alanya. „Akármit fényképezek, végül is mindig magamat mutatom. Meg persze a falakat, kerítéseket, amelyek elválasztanak és összezárnak bennünket. Az ajtókat, kapukat, amik most nyitva vannak, és valamiért mégsem lehet átmenni rajtuk.”

Bán András: Horváth Péter – Szabad szemmel.

MMA Kiadó, 2021. 7800 Ft

